

Journal Armenien
MANZOUME-LEFKIAR

ՔԻՐՈՒՆԻ ԲՈՒՆԻ ՍՏԵՍԻ
CONSTANTINOPLE

ՏԵՐ ԵՒ ՏԵՐԵՆ
ՅՈՒՆԻՆԵԱՐԹԻ Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՐԻՆ ԿՈՒՆԻՆԻ ՍՏԵՍԻ ԳՐԱԳԻՐԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
88, Գաղա Սթ. Կոնստանթնուպոլիս, 38

Մանգրամի Էփեսոս

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆԻՍՏՐԱՏՈՐ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԴԱՐԱՆԻ, ԳՐԱԳԻՐԻՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԳԻՐԻՆ, ԿԵ ԶՐԱՏԱՐԱՆԻ ԱՐԵՎԵԼԻՆԻ

منظومة افكار

ارمنجه یوی و سیاسی فزیه در

صاحب امتیازی: اورجانی ژیر

ادرا مناصبی: باب عالی جادسندہ نومبر ۱۸

ԱՌԱՋԻՆԻՍՏՐԱՏՈՐ	ՏԵՐԵՆ	ՏԵՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ	80 ԶԵ	50 ԶԵ
Գաղա Սթ. Կոնստանթնուպոլիս	108 Զ	60 Զ
Սթ. Կոնստանթնուպոլիս	25 ԶԵ	14 ԶԵ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՐԱԳԻՐԻՆ
Սթ. Կոնստանթնուպոլիս
Սթ. Կոնստանթնուպոլիս
Սթ. Կոնստանթնուպոլիս

10 ՓԱՐԱ

ԱՅՈՒՄՈՒ ՉԷՆԵ ԿԱՐԾԵՐ ՔԵԶԵԱՆ ԲՈՒՆԻՆԻ ԵՒ ԵՒՆԻՆԻ

ԳՐԵՑ Ե. Գ. ՄԱՐԿՈՍԻԱՆ

Իսկ Տերոյնցի վայրէփներն ընդ-
դէմ բողոքականութեան՝ մեծ մասով
հին ու նա իսկականներն բերուած
են. տղիտութիւն կամ զբարեգործութիւն
է ըսել թէ Կաթողիկոս եկեղեցին ջա-
տաղովեալ թարգմանութիւններն էին
անոնք: Կարգաւէ՛ք իր Երեւանները,
Բնութիւնները, Մկրտութեան և Հա-
ղորդութեան ճանաչող, Բնապատը, ուր
մինչեւ իսկ Լուստը, Կայսրն անգամ ի
հարկին ու ի հակառակէն վկայաբերուած
են:

8. Հայ խաղաղի Բէկեան Էփեսոսի
կը ինչէ ասոնց վրայ նաև կարգ մը հայ
խաղաղներն ու զորագործներն անու-
նեք մը 19րդ դարին, որոց հետ թշնա-
մացած է եղեր Տերոյնցի, Բայց մենք
մօտէն գիտենք՝ որ անի թշնամութիւն
տեղի չէր գտած երբէք հին կրօն. Ժո-
ղովները, ասորիքները, ուսումնա-
կան ակումբներն ու կաթողիկոսներն
անգամ վարիչ-խորհրդական այդ անձին
վրայ. իսկ գաղափարի կարծիքի դե-
մախտութիւնները, որ անհոգի
կ'ըլլան յօգուտ ճշմարտութեան և յա-
ռապետութեան, համարձեւ անձնակն
թշնամութիւն, անձնական անձին վրայ
անցական եղով սխալէն կամ ուղղիչն
չգաղաղանելու ասորինքն թշնամա-
րութիւն մըն է թէ ոչ անհայտ անհա-
ւատութիւն: Մասին հինարդի խաղա-
ղիքին դէմ Տերոյնցի հակաբողոքները
էօժեն Սուրբ Թադեոսական Հրեային
խաղաղութեան համար չէ՛. պէ՛տք է
գիտնալ Բէկեան էփ. որ Թադեոսական
Հրեայն թարգմանութիւններէ. այդ հա-
կառականութիւն մասնաւոր իւրիւրեան
և իրաւունքի կրկնակցութեան կողմէն
սկսուած հակաաղափարութիւն՝ կը սկսի
1842էն՝ ձեռնարկելով իրաւունքի
ուսումնական քանի մը Արեւելի սեպուհա-
ներու կողմէն՝ երբ Ս. Պարթևապետեան
ու Ս. Պ. Միսաքեան արուեստակցա-
կան նախաձեռնութեան և Տերոյնցի
գերակշռութիւնը չկրնայր տանիլ՝ դէմ
էլած են Տերոյնցի, ու այդ հակառա-
կութեան հրապարակ են Կ. Ս. Իւ-
թիւնեան երկուստեք իրարմէն ալ քանի
մը ճանիքներու հետ. և այդ հոսանքին
երեւոյթն է՝ որ 1853ին Ստանբուլի
իր պաշտպաններուն թիւաբաշխումը
Տերոյնցի թիւերը Մասին փոխարե-
ւով՝ Կ. Ս. Իւթիւնեան սկսած է միշտ

հակառակիլ իր մեծ վարպետին, ա-
ւելի անձնակա՛ն խմբադասական
քան զաղափարի թիւը զարնելով՝ Հո-
ւեական եկեղեցւոյ տարբերութեանց,
Երեւանցի խորհրդին և այլ խմբադա-
կան օրադիտութեանց պատրաստելով,
և այս՝ մինչեւ վերջ, մինչեւ Տերոյն-
ցի մենացեալ ծերութիւնը... Իսկ Տե-
րոյնցի՝ միշտ ունեցած է հայա վերա-
բերուած մը իր աշակերտին Կ. Ս. Իւ-
թիւնեանի հետ՝ անհայտ ըլլալով անոր
կրօնական, փիլիսոփայական, կենսա-
պական տեսա զաղափարներուն հետ.
մինչեւ իսկ պատկառելի ատենի մը
մէջ զբիտառեալան անխնայաբա-
րեալ խմբադասականութեան իր յաղթ հա-
սակն ու ալիքը՝ համարած է անոր
ճակատը, մինչ Մասինի հին երէցն ան-
հայտ և կրօնական անընդ ընդը-
մամբ լեզուին տուած անաստած է
մինչեւ իսկ այդ Ժողովին ու անոր
հայապարար նախագահին՝ Պարթևապետին
(տե՛ս 19 դար և Յովն. Տերոյնցի էջք
203-220), այս չէ՛ թշնամութիւն,
այս զբիտառեալութիւն է, այս հայա-
կան չունի՛ր: Մեր խորհրդ թիւի չի տար
հանգուցեց վրայ այս դատաստան
աւելի ներքեւը տանիլ, այլ կը ներքէ՛ ու
կը հրամայէ՛ ալ յորդորել Բէկեան է-
փեսոսին քիչ մը խղճաւորութեամբ ներ-
սերը մտնել 19րդ դարու ժամանակա-
գրութեանց՝ որ անի մը քանի մը խաղա-
ղական անհոգի տրեխներն իր ոտ-
քէն դէմ այս տեսական օրերուն, որ
պէս զի՛ և՛ չգաղիք և՛ չգաղթականե-
ցունէ:

Իսկ ֆիզիկայ Պօղոսի բողոքական
հակառակութեան դէմ վճիռ արձակելուն
են՝ ժամանակակից ամբարներն ու
Մատթէոս Պատրիարք Զուհանեան, այդ
ամբարի փիլիսոփայութիւնը՝ չի տրու-
ին՝ առիթով և ո՛ւր ոտիւն է Տերո-
յնցի, ան միայն գիտնելու որ ինք ան-
հայտ անհոգի ու անգործական փիլի-
սոփաներն ու անաղքտիկ վերաբո-
ւմբէն, նորութիւններն չափ չէր պար-
ծել՝ իր հանրային խաղաղութեան
պատմութեանը գործ մը: Փնջաբանեան
պատմութիւնն ալ՝ Տերոյնցի երկուստե-
քական յառաջդիմութիւնները զաւա-
րելէն ետք՝ վաղ իսկ վախճանուած էր
կը Տերոյնցի հրապարակագրութեան
իր սկսելը. և Տերոյնցի քանիցս յարգա-
նով յիշատակուած է ինք իր Երեւանե-
րուն և Իրաւաբաններուն մէջ՝ այդ հա-
մատ պատուելի գործերը, Տօքթ.
Միսաքեան, զոր այս կարգին մէջ կը
լինէ Բէկեան էփ. և որ իր բուն ար-
ուեստին՝ բժշկականութեան ստանդար-
տներն իր թշնամութեամբ իրաւորութեամբ
մը ամէն նորամուտի ցոյցերու մէջ գտնու-
ած է պիտաբար՝ սկսելով լեզուական
և լեզուաբանութեան, պատրիարքարանի

օրէնքին լեզուն և Մեթոդիկան տարերն
ու բառերն ըստ ճիշդ աղբյուրէն՝ մի-
շտ իր արեւմտեան ծայրայեղ հանդի-
սադրութիւնները, երբեք գործ չէ՛ ու-
նեցած Տերոյնցի հետ. թիւեւ Տերո-
յնց անոր ալ այս կառկանութիւններուն
կամակից չէ՛ գտնուած կամ բողոքած
է. Ինչ կ'ենէ ատկէ, թշնամութիւն
կամ խնամութիւն, Հայապարար Վա-
րամ՝ նախ զաղափարի աշակերտն եղած
էր Տերոյնցի Սկիւտարի քանակագու-
թեամբ, և ապա իբրեւ հայ կը պատուէր
զայն, հրաւիրելով զայն յաճախ իր հորը
տունը, պատուելով, աչն անհեղիւ և
մինչև չղաղիլին կրակ իսկ ժառողգա-
նեղով տիեզերական պատմութեան՝ Թ.
Մոսիլը (Պատմ. Հոռոմական), որ թէ-
պէս յայտնի լայնի, զերմանցի՝ այլ տ'եր
պի՛րճ և բազմաճիւղ տնտեսարու-
թիւններ են, ու գէթ Բէկեան էփ. Կ. Ս.
Արխանանէն ու Ս. Յովնանեանէն
մեծ ու հանրական մարդիկ են:

Կը թուի Բէկեան էփ. 19րդ դարու
ժամանակագրութիւնը Մասին ու Ս.
Արխանանի օրադէտ օրադիտութեան
մէջ, իսկ Տերոյնցի վարքն ալ կար-
գաւած է միայն Ս. Յ. Պարթևապետի
զաւեշտագրութեան մէջ, իր հանձնա-
րէն համար իրենց թշնամական ձեւե-
րով չափազանցութեան մէջ ծիծաղելի
ընելու զիջած այն Ս. Յ. Պարթևապետին,
որ Բուզլուճուքի ալիքներուն մէջ
նախաձեռնութեան մը պատու միայն իր
մէջըրը, իր եկեղեցին իր եկեղեցա-
կանները, ինչպէ՛ք, իր հաւատարմ և լը-
րջութիւնը միայն կը բերէ՛ միայն հոն
թէ կը մեծանայ... Երկուստեք Չորա-
կան պատմական անտեսութեան հետ
երբէք ոտիւն չենք միշտ զՏերոյնցի,
ինչպէ՛ք համար Բէկեան էփ. ալ
միայն իր անդրադիմութեան աշխա-
տակցութեան յատկացուած, և աշխա-
տակցի մը հետ թշնամութեամբ ալ քիչ
մը անհայտ կը թուի միայն, թիւեւ
բայ Բէկեան էփ. իր փոքրէն:

Գաղա Մատթէոս Արխանանի, ան
արդէն իր մասին մը անգիտելիւնը և
590 արտաքինութեան չափին աւելի
ինչ իր դէմ բաներ մը խօսած է Կրիս-
տոնական եկեղեցւոյ կառավարութեան
վրայ՝ իր նախաձեռնութեան մէջ, որուն պա-
տասխան է Տերոյնցի անթշնամաբար
և բարեկամար (տե՛ս Բիւսոնիսկան
եկեղեցւոյ կառավարութիւնը տպագր.
Տերոյնցի 1860-61). Բէկեան էփ. Ս.
Արխանանի աղափարն ըլլալուն մեծ
մարտուն մը տեղ կը ընէ զայն, բայց
մենք դատական ժամանակագրութեանց
մէջ աղափարն բարեկամ չենք կրնա
անհայտ մը միայն բարեկամն ըլլալով
գտնուած ծանոց գուռ ճշմարտութիւնը:
Ս. Արխանան մըր ալ աղափարն է
ու աւելի մօտ, բայց այս բանը երբէք

Տերոյնցի, այն ծանր մարդն ալ, որ
քան ծայրելի եղած է՛ ըլլալ՝ երբ բացի
քանի մը զգալուն խրատներէ՝ թշնա-
մեան արդ ծայրաբար մարդուն հետ,
որ նման մեծ կատակերգականութեան, Ս-
րիտականին (որ Սոկրատի պէս մարդ
ծաղրեց փետեց), Պաուստին, Մոլի-
րին, Բայաբաբին մինչև մըր հեղափո-
նորուն և միջան օրընցներուն՝ լուրջ
արդիւնք մը չէ ձգած: Մարդանունները
չեն որ լուրջ չինիլ բան մը կը չինեն
այլ կ'արեն ու կ'արեն՝ առանց տեղը
բան մը զննել՝ իրենց զբոյրի զբոյրէն
զատ, ինչպէ՛ք կ'ըսեն Ոսկերեան (Սեկ-
նութիւն Մատթէի), Պարիէ (Սոսե-
նեղով տիեզերական պատմութեան) Թ.
Մոսիլը (Պատմ. Հոռոմական), որ թէ-
պէս յայտնի լայնի, զերմանցի՝ այլ տ'եր
պի՛րճ և բազմաճիւղ տնտեսարու-
թիւններ են, ու գէթ Բէկեան էփ. Կ. Ս.
Արխանանէն ու Ս. Յովնանեանէն
մեծ ու հանրական մարդիկ են:

Կը թուի Բէկեան էփ. 19րդ դարու
ժամանակագրութիւնը Մասին ու Ս.
Արխանանի օրադէտ օրադիտութեան
մէջ, իսկ Տերոյնցի վարքն ալ կար-
գաւած է միայն Ս. Յ. Պարթևապետի
զաւեշտագրութեան մէջ, իր հանձնա-
րէն համար իրենց թշնամական ձեւե-
րով չափազանցութեան մէջ ծիծաղելի
ընելու զիջած այն Ս. Յ. Պարթևապետին,
որ Բուզլուճուքի ալիքներուն մէջ
նախաձեռնութեան մը պատու միայն իր
մէջըրը, իր եկեղեցին իր եկեղեցա-
կանները, ինչպէ՛ք, իր հաւատարմ և լը-
րջութիւնը միայն կը բերէ՛ միայն հոն
թէ կը մեծանայ... Երկուստեք Չորա-
կան պատմական անտեսութեան հետ
երբէք ոտիւն չենք միշտ զՏերոյնցի,
ինչպէ՛ք համար Բէկեան էփ. ալ
միայն իր անդրադիմութեան աշխա-
տակցութեան յատկացուած, և աշխա-
տակցի մը հետ թշնամութեամբ ալ քիչ
մը անհայտ կը թուի միայն, թիւեւ
բայ Բէկեան էփ. իր փոքրէն:

Գաղա Մատթէոս Արխանանի, ան
արդէն իր մասին մը անգիտելիւնը և
590 արտաքինութեան չափին աւելի
ինչ իր դէմ բաներ մը խօսած է Կրիս-
տոնական եկեղեցւոյ կառավարութեան
վրայ՝ իր նախաձեռնութեան մէջ, որուն պա-
տասխան է Տերոյնցի անթշնամաբար
և բարեկամար (տե՛ս Բիւսոնիսկան
եկեղեցւոյ կառավարութիւնը տպագր.
Տերոյնցի 1860-61). Բէկեան էփ. Ս.
Արխանանի աղափարն ըլլալուն մեծ
մարտուն մը տեղ կը ընէ զայն, բայց
մենք դատական ժամանակագրութեանց
մէջ աղափարն բարեկամ չենք կրնա
անհայտ մը միայն բարեկամն ըլլալով
գտնուած ծանոց գուռ ճշմարտութիւնը:
Ս. Արխանան մըր ալ աղափարն է
ու աւելի մօտ, բայց այս բանը երբէք

չտեսնենք զինքը մեր միտքին մէջ ու
զուգահեռել Տերոյնցի մը ձիրքերուն:
Ս. Արխանանի հեռու-մեծուկ (Յի-
պիթի) մեծափոփոխութիւնները, անձամ
աստուածաբանութիւնները, օրէնսդա-
կան յաւակնութիւններն իր բաց առաջ
իր ջանք մը կրկնող հակառակութեան
ներքէ կը ցուցեն բաւականապէս իր
այս ոչ-գոյնի գոյները, որ Տերոյնցի
պէս մեծափոփոխութեան և աշխարհա-
մարտուն մը դէմ զբոյրեց կը պատը-
նու կը... մեծի պէս խօսքեր գիշեր ա-
ռած է՛ ո՛վ գիտէ ինչ չոգիներու և
ոգիներու ներշնչութեամբ:

Մատթէոս Մատթէոս ալ՝ Տերո-
յնցի զործնութիւնները ասոնք զեռ-
շատ աղալ էր ու ձեռնադրեան Միւր-
տիչի պաշտպանեալ ըլլալով՝ անկէ ու
անոր համարուն ու կրակուն խաղաղ-
ցիներն անուշտ գէշ ներշնչութիւն-
ներով կանխելէն կը նախապաշարուէր
Տերոյնցի վրայ, որ ձեռնադրեանի ու
խաղաղիցի ակնկալան ամբարներուն
ստիպան Կ. Պարթևապետին, Յովն. Այլ.
Տառնեանի ու համակարգ արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով՝ Տերոյնցի Զօհար անուանի
կով գործալ, միայն բաւական կարգին՝
որ կը գտնուէր այդ երկուստեք անհո-
շատական Տերոյնցի արեւմտա-
նորուն սիրելին էր. Ս. Մատթէոս
Տերոյնցի դէմ դրած է միայն ժամանակ
ը 1855ին Մասինեանուն մէջ՝ Վոլդերի
մէջ թեթիւ գործին թարգմանութեան
առիթով

